

Antikorrupsjon i et endret risikobilde

- Hva betyr Økokrims nye retningslinjer for foretaksstraff?

Petter Skjærvø, 19.08.2026

- 1** Risiko- og trusselbildet
- 2** Korrupsjon i Norge i dag
- 3** Retningslinjer foretaksstraff

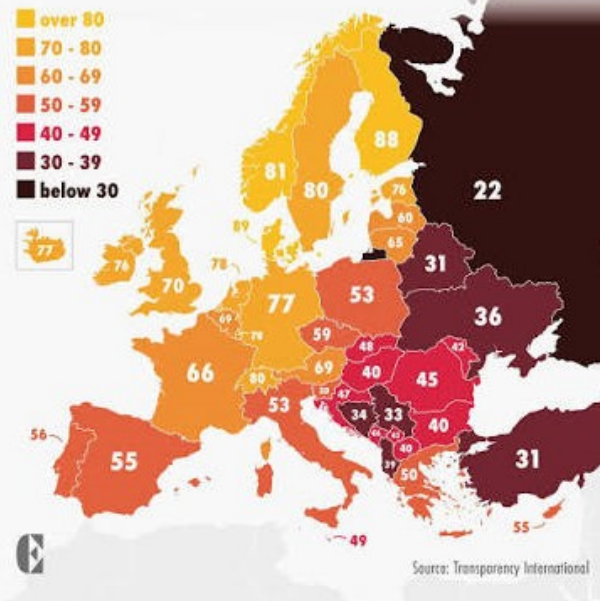
1. Dagens trusselbilde

- Organisert kriminalitet blir stadig mer profesjonell
- Den kriminelle økonomien er stor
- Korrupsjon er en muliggjører
- Lovlige virksomheter er en del av risikobildet

2. Korrupsjon i Norge i dag

The perception of corruption in Europe

2025 Corruption Perceptions Index, score on a scale from 0 (highly corrupt) to 100 (very clean)

Risikomomenter for korrupsjon i forsvarssektoren

- Ekstraordinære bevilgninger som følge av den sikkerhetspolitiske situasjonen
- Historisk opptrapping av forsvarsutgiftene
- Betydelig tidspress og hasteanskaffelser
- Krise- og konfliktsituasjon og geopolitisk usikkerhet forsterker korrupsjonsrisiko

Økokrim-sjefen advarer – mener det er økt fare for korrupsjon

Økokrim-sjef Pål Lønseth gir advarsel om forsvarssektoren. Samtidig er ingen siktet for korrupsjon i sakene Økokrim jobber med.

Foto: Terje Pedersen / NTB

Rolf J. Widerøe og Markus Tobiassen

Oppdatert onsdag 22. april kl. 10:09

Hva bør en være særlig oppmerksom på?

- Bevar kontrollmekanismer også under tidspress
- Gjør habilitetsvurderinger og sikre aktiv oppfølging av bierverv
- Sikre dokumentasjon og sporbarhet i alle ledd
- Ha en tydelig plan for etterkontroll og evaluering

Økokrims vurdering av økt korrupsjonsrisiko i forsvarssektoren

Økokrim ønsker med dette notatet å rette oppmerksomhet mot en forhøyet korrupsjonsrisiko knyttet til den pågående opptrappingen av forsvarsrelaterte oppgjør og anskaffelser.

Gjennom dette notatet er å gjøre rapportering etter hvitvaskingsloven oppmerksomhet på risikoforhold som kan ha betydning for tid med kundetiltak, løpende oppfølging og mistenkelige forhold.

Understreke at vårt anliggende utelukkende er å bidra til at midlene som nå forvaltes effektivt og etter hensikten. Ressursene skal styrke forsvarsevnen. Dersom midler går tapt på grunn av korrupsjon eller ineffektive anskaffelser, vil dette redusere effekten av innsatsen og i tillegg kan slikt svekke forsvarsevnen.

Økokrim ønsker med dette notatet å rette oppmerksomhet hos rapporteringspliktige erstatningsansvarlige om nødvendigheten av å rebygge tiltak for å redusere risikoen for økonomisk kriminalitet i denne sektoren.

Internasjonale og nasjonale erfaringer viser at offentlige anskaffelser er særlig utsatt for korrupsjon,¹ og at risikoen øker i situasjoner hvor tidspress er til stede.² Korrupsjonsrisikoen skal forvaltes under tidspress.³ Korrupsjonsfarens anses særlig til stede der privat og offentlig sektor møtes, som i offentlige anbudskonkurranse.

Bakgrunn

Den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa har ført til en betydelig opptrapping av forsvarsutgifter i Norge. Regjeringen har lagt opp til en forsvarsramme på over 1700 milliarder kroner for perioden 2025–2036.⁴ Parallelt gir Norge støtte til Ukraina som følge av Russlands angrepskrig.

3. Retningslinjer for fastsettelse av foretaksstraff i internasjonale korrupsjonssaker

Lager «prismeny» for korrupsjon: Nå skal selskapene navngis

For første gang har Økokrim satt klare tall på hva det skal koste norske selskaper å bli tatt for korrupsjon i utlandet. De flinkeste kan i ytterste konsekvens slippe straff.

Pål Lenzeth, sjef for Økokrim, varsler høyere bøter for selskaper som ikke tar korrupsjonrisiko på alvor, men åpner for at de flinkeste kan slippe straff. Foto: Mikaela Berg

Utgangspunkter for fastsettelse av bøtenivå

- Formål: Sikre like internasjonale vilkår. Et foretak skal ikke tjene på å betale en bestikkelse
- Hensiktsmessig å benytte ett av tre følgende utgangspunkter, i prioritert rekkefølge:
 1. Forventet utbytte/besparelser ved å gjennomføre bestikkelsen
 2. Hvor mye som er tilbudt og/eller betalt i bestikkelser
 3. Foretakets økonomiske evne

Betydningen av selvrapportering, tilståelse og andre bidrag til oppklaring av saken

- Kan være av særlig stor verdi for politiets arbeid, og skal derfor kvalifisere for betydelig strafferabatt
- Selvrapportering: Opp mot 50 % straffereduksjon
- Tilståelse: Opp mot 30 % straffereduksjon
- Andre bidrag til oppklaring av saken: Opp mot 30%
- Gjenopprettende tiltak: Opp mot 10 % straffereduksjon

Betydningen av forebyggende tiltak

- Straffeskjerpende dersom foretaket kunne ha forebygget overtredelsen gjennom retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak jf. straffeloven § 28 bokstav c
- Retningslinjene er ikke ment å gi føringer for foretakenes antikorrupsjonsarbeid
- Retningslinjene gir påtalemyndigheten relevante knagger til vurderingen av om foretaket kunne ha forebygget korrupsjonshendelsen

ØKOKRIM**Verner viktige verdier**

Takk for oppmerksomheten!

Petter Skjærvø

Petter.skjervo@politiet.no